

**ВП НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту
_____ В.С.Лукач
« ____ » _____ 2016 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ГЕОГРАФІЇ
(для вступників
на базі повної загальної середньої освіти)**

Програма вступних випробувань складена на основі програми з географії для загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням вимог чинної програми з географії для 5–11 класів, затвердженої Міністерством освіти і науки України, та програми вступних випробувань до вищих навчальних закладів України.

Програма вступних випробувань з географії

Програму вступних випробувань з географії розроблено на основі чинної програми з географії для 6-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Мета вступних випробувань з географії:

- 1) виявити і оцінити рівень навчальних досягнень вступників;
- 2) оцінити ступінь підготовленості вступників до подальшого навчання у Вузі.

Завдання вступних випробувань з географії, оцінити у вступників:

- розвиток географічного мислення;
- здатність застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських процесів, подій, явищ;
- сформованість комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;
- здатність реалізовувати географічні компетенції у повсякденному житті та майбутній трудовій діяльності;
- рівень сформованості географічної культури.

I. Назва розділу, теми

Загальна географія

Географія як наука, розвиток географічних досліджень. Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін в системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Сучасні географічні дослідження та їх значення. Розвиток уявлень про форму та розміри Землі. Види руху Землі та їх наслідки. Тропіки, полярні кола. Місцевий час, годинні пояси, київський час, літній час.

Способи зображення Землі. Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Визначення напрямків, географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морів і океанів. Вимірювання відстаней на різних за масштабом картах. Орієнтування та зйомка місцевості. Значення карт у житті людини.

Географічна оболонка та її складові

Літосфера та рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття «літосфера»,

«літосферна плита». Внутрішні процеси в літосфері. Походження материків і океанів. Геологічне літочислення, геологічний вік. Типи земної кори та гірські породи і мінерали, що її складають. Корисні копалини. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Форми земної поверхні: рівнини, гори і нагір'я. Особливості рельєфу річкових долин, озерних улоговин. Рельєф дна Світового океану. Острови та півострови. Розчленованість берегової лінії. Значення рельєфу в господарській діяльності людини.

Атмосфера та клімат. Поняття «атмосфера». Межі та будова атмосфери. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері і на земній поверхні. Теплові пояси. Тиск атмосфери і його вимірювання. Рух повітря. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони і антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість повітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси і атмосферні фронти.

Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання її метеоелементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність.

Гідросфера та води Світового океану і суходолу. Поняття «гідросфера». Світовий кругообіг води. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Властивості води Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії. Підземні води. Характер залягання і властивості. Джерела. Річка та її частини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження, властивості вод. Болота. Льодовики, багаторічна мерзлота. Штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу у господарській діяльності людини.

Ґрунти, їх властивості та відмінності. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу.

Географічна оболонка. Поняття «географічна оболонка» найбільший природний комплекс Землі. Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людей.

Географія материків і океанів

Поняття «материк» і «частина світу». Характеристика материків: Євразія, Північна Америка, Південна Америка, Африка, Австралія, Антарктида (за типовим планом: фізико-географічне положення; історія відкриття і дослідження; природні умови, природні ресурси та їх використання і охорона; великі природні регіони; населення і політична карта).

Океани Тихий, Атлантичний, Індійський, Північний Льодовий (фізико-географічне положення, дослідження, природні умови і ресурси, їх використання та охорона).

Україна та її географічні дослідження.

Географічне положення, формування території України. Загальні відомості про Україну, географічне положення. Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони. Місце України на політичній і економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення. Географічні дослідження. Видатні вчені-географи, дослідники території України. Періоди географічного вивчення території України.

Природні умови і ресурси України

Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічна будова і тектонічні структури. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних та геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Мінерально-сировинні ресурси. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.

Кліматичні умови та ресурси. Основні кліматотвірні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Кліматичні ресурси. Прогноз погоди. Синоптична карта.

Внутрішні води та водні ресурси. Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річкові басейни. Канали. Озера і водосховища. Підземні води. Болота, їх типи і поширення. Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водний баланс і водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони.

Ґрунти, рослинний покрив, тваринний світ. Ґрунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів.

Різноманітність видового складу рослинності, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луків, боліт, водойм, Українських Карпат і Кримських гір. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України.

Природні комплекси України

Природно-територіальні комплекси. Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ландшафти та їх класифікація. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення. Природні комплекси рівнин. Мішані ліси. Лісостеп. Степ. Господарська характеристика природних комплексів, проблеми використання й охорони.

Гірські природні комплекси. Українські Карпати. Кримські гори. Господарська характеристика природних комплексів, проблеми використання й охорони. Природні комплекси морів. Чорне море. Азовське море. Господарська характеристика природних комплексів, проблеми використання й охорони.

Використання природних умов і ресурсів та їх охорона

Геоecологічна ситуація. Основні забруднювачі навколишнього середовища. Вплив геоecологічної ситуації на населення. Використання й охорона природних умов і ресурсів. Класифікація природних ресурсів. Природоохоронні заходи. Законодавчі акти про природно-заповідний фонд. Природоохоронні комплекси. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища.

Населення України

Кількість, розміщення, статева і вікова структури населення. Заселення території України. Природні й економічні умови, які впливають на основні показники розміщення населення. Природний рух населення.

Демографічна ситуація. Економічна криза і демографічна політика. Міграція населення, її види та причини. Українська діаспора та причини її виникнення. Національний та етнічний склад населення. Національний склад населення.

Система розселення населення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності.

Трудові ресурси, зайнятість населення. Зайнятість населення у сфері матеріального виробництва та невиробничій сфері. Проблеми зайнятості та її географічні аспекти.

Господарство України

Загальна характеристика господарства, економічний. Поняття «господарство» і формування національного господарського комплексу. Основні риси структури господарства. Міжгалузеві комплекси. Сучасні проблеми розвитку та потенціал територіальної організації господарства.

Промисловість. Загальна характеристика розвитку і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості. Паливна промисловість та електроенергетика. Структура, місце і роль у господарському

комплексі. Вугільна промисловість. Проблеми і перспективи розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Центри нафтопереробного виробництва. Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій, ліній електропередач. Екологічні проблеми розвитку паливної промисловості та електроенергетики.

Металургійна промисловість. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургійної промисловості.

Машинобудівна та металообробна промисловість. Значення, місце і роль у господарстві. Структура галузі і принципи розміщення окремих виробництв: важкого, сільськогосподарського, транспортного, електротехнічного та ін. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку.

Хімічна промисловість. Значення, місце і роль галузі. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих виробництв хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

Лісова промисловість. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівля). Деревообробка. Целюлозно-паперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництв лісової промисловості, проблеми і перспективи розвитку.

Промисловість будівельних матеріалів. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Географія цементного виробництва.

Легка промисловість. Художні промисли. Структура, принципи розміщення і географія.

Харчова промисловість. Галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія. Проблеми і перспективи розвитку.

Сільське господарство. Роль, місце і значення сільського господарства. Структура галузі та його основні ланки. Земельний фонд. Рослинництво. Зернові культури. Вирощування технічних культур, картоплі і овочів. Садівництво, ягідництво і виноградарство. Тваринництво. Агропромислові зони.

Соціальна сфера. Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Проблеми і перспективи розвитку галузі. Транспорт і зв'язок. Роль і значення транспорту. Основні види транспорту, їх характеристики, особливості розміщення. Економічні зв'язки України з країнами світу.

Економіко-географічні райони України. Характеристика економічних районів. Географічний поділ праці й економічне районування. Донецький, Придніпровський, Північно-Східний, Столичний, Центральний, Причорноморський, Подільський, Північно-Західний, Карпатський райони (коротка економіко-географічна характеристика).

Економічна і соціальна географія світу

Сучасна політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, які визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління і адміністративно-територіальний устрій країн. Політична карта Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії і Океанії. Міжнародні організації.

Населення Кількість населення світу і його динаміка. Природний рух населення та його відтворення. Демографічна політика. Статевий і віковий склад населення. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Процеси урбанізації. Міське і сільське населення світу. Агломерації, мегалополіси. Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.

Географія світових природних ресурсів. Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсо-збереження.

Світове господарство. Поняття «міжнародний географічний поділ праці», «світове господарство». Спеціалізація і кооперування, інтеграція країн світу. Світове господарство в період науково-технічної революції (НТР), основні риси НТР. Вплив НТР на галузеву структуру та розміщення господарства..

Географія промисловості. Структура промисловості. Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія, основні райони розміщення металургійного виробництва. Машинобудування, його структура і географія основних галузей.

Хімічна промисловість, лісова і деревообробна, легка, харчова промисловість. Географія сільського господарства. Галузева структура. Особливості розміщення галузей рослинництва і тваринництва.

Географія транспорту. Значення і місце в світовому господарстві. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, водного, повітряного. Міжнародні економічні зв'язки. Суть та основні форми економічного співробітництва.

Міжнародний туризм та його різновиди.

Глобальні проблеми людства. Виникнення і суть глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, бідності, війни і миру, освоєння ресурсів, Світового океану та шляхи їх розв'язання. Прояв глобальних проблем в Україні.

Регіони та країни світу Економіко- і соціально - географічна характеристика регіонів та окремих держав (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної

структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності).

Загальна характеристика країн Європи. Країни Західної Європи. Німеччина. Великобританія. Франція. Італія. Країни Центральної та Східної Європи. Польща, Білорусь, Росія.

Загальна характеристика країн Азії. Японія. Індія. Китай. Туреччина.

Країни Америки. США, Канада. Загальна характеристика країн Латинської Америки. Загальна характеристика країн Африки. Загальна характеристика країн Австралії та Океанії. Австралійський Союз.

II. Основні вміння і навички

Абітурієнт повинен:

- знати характерні ознаки компонентів природи і природних комплексів, їх просторове поширення, принципи просторової організації населення, господарської та соціальної сфери;
- мати комплексне, просторове соціально орієнтоване уявлення про Землю, сучасну географічну картину світу на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;
- володіти елементами географічної культури – вміти читати географічну карту, знати ключові слова та суттєві ознаки у визначеннях географічних понять і термінів в межах програми; методами дослідження довкілля, у тому числі інструментальними;
- визначати географічні об'єкти та явища за їх описом, характеристикою ознак;
- класифікувати та порівнювати географічні об'єкти і явища;
- застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських об'єктів, процесів і явищ;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та закономірності у географічній оболонці, географічному середовищі;
- аналізувати географічну інформацію, в різних формах (картографічній, графічній, табличній, текстовій та ін.);
- оцінювати взаємовплив людини і природи у просторі і часі для розв'язання широкого кола завдань в змінюваному середовищі;
- виявляти здатність використовувати географічні знання для вирішення нових географічних задач.

III. Критерії оцінювання знань, умінь і навичок абітурієнтів

Вступне випробування з географії проводиться у вигляді тестування. Тест складається з тридцяти питань, розподілених за трьома рівнями складності.

Перший рівень вимагає знання конкретного матеріалу. Відповіді на завдання цього рівня переважно короткі, однозначні. Кожна відповідь оцінюється в 2 балів.

Відповіді на завдання другого рівня потребують більш глибоких знань, прояву логічного мислення, вміння аналізувати матеріал, що вивчався. Завдання склалися з урахуванням того, що абітурієнт знає карту, вміє читати картосхеми. Кожна відповідь оцінюється в 3 балів.

Третій рівень включає завдання, які сформовані так, щоб абітурієнт проявив уміння аналізувати текст підручника і користуватися картами для пояснення географічних закономірностей, взаємозв'язків між компонентами природних умов, економіко-географічних проблем України, окремих держав і регіонів. Кожна відповідь оцінюється в 5 балів.

Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців

Курс "Географія" відноситься до загальноосвітніх дисциплін. Дисципліна включає: основні економічні та географічні поняття, теоретичні основи загальної географії, географії материків, фізичної та економічної географії України, економічної та соціальної географії світу; узагальнює знання про Землю, як фізичне тіло, цілісність світового господарства, про природні ресурси, населення, економічні можливості регіонів і найважливіших країн світу, а отже, дає змогу скласти уявлення про умови та можливості життєдіяльності господарства нашої держави в господарстві світу.

Мета і задачі вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни є:

- привернути увагу слухачів курсів до природних та господарських об'єктів, глобальних проблем людства, показати місце і роль України та окремих держав у світовій політиці і економіці.

Задачі вивчення дисципліни:

Виходячи із зазначеної мети можна виокремити наступні задачі курсу

- сформувати у слухачів правильне політичне і економічне мислення, навчити правильно аналізувати сучасну політичну та економічну ситуацію;
- навчитися оперувати статистичними даними, орієнтуватися по тематичним картам;
- ознайомитися з принципами раціонального використання природних ресурсів і охорони навколишнього середовища;
- мати уявлення про природні об'єкти, об'єкти ринкових відносин, оцінювати виробничу діяльність населення країн світу, її вплив на природу.

Вимоги до знань та вмінь, набутих в процесі вивчення дисципліни

Слухачі повинні **знати**:

- об'єкт та предмет вивчення географії, місце географічних дисциплін у системі наук;
- форми та розміри, гіпотези походження Землі;
- елементи градусної сітки карти, класифікацію карт, способи орієнтування на місцевості;
- внутрішню будову Землі, особливості руху літосферних плит;
- суттєві ознаки понять «географічна оболонка», «природний комплекс», «природна зона», «біосфера», «грунт»;
- алгоритм характеристики географічного походження материків, приклади форм поверхні;
- характерні риси природи океанів, зміст їх географічних досліджень;
- сучасний стан і територіальну організацію виробництва в Україні і в світі, його особливості в різних країнах;
- історичні та сучасні етапи формування політичної карти світу;
- що собою представляє світове господарство, міжнародний поділ праці, сучасні напрямки міжнародних економічних зв'язків;
- глобальні проблеми людства;
- що таке відтворення населення, його природний рух, етнічний та релігійний склад;
- типологію країн світу, регіональні відмінності в господарстві.

Студенти повинні **вміти**:

- аналізувати географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи;
- розрізняти зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку;
- користуватися легендою карт, різними видами масштабу;
- оцінювати значення карт у житті і господарській діяльності людини;
- аналізувати взаємодію компонентів природи у природному комплексі на суходолі та в океані;
- визначати за описом дослідження та освоєння частин світу, характерні риси природи материків, загальні риси населення, особливості розвитку господарства найбільших держав материків;
- визначати особливості рельєфу дна та характерні риси клімату, морських течій океану;
- аналізувати фізико-географічне та економіко – географічне положення України;
- оцінювати джерела географічної інформації про Україну;

- пояснювати зв'язок між компонентами природного комплексу, галузями господарства, економічними районами і країнами світу, розуміти цілісність природи Землі і світового господарства;
- оцінювати виробничу діяльність людей та її вплив на природу, розуміти суть екологічних проблем і знати принципи раціонального природокористування й охорони навколишнього середовища;
- застосовувати найпростіші прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, порівнювати показники однієї країни з іншою, одного регіону з іншим.

Календарний план навчальних занять

№ п/п	Назва розділу, теми, її зміст	Годин за робочою програмою	Лекції	П	К
	1. Загальна географія				
1.1		1		1	1
1.2		2	1	1	2
1.3		1		1	1
1.4		1	1		
1.4.1		2		2	2
1.4.2		1		1	1
1.4.3		2		2	2
1.4.4		1		1	1
1.4.5		2		2	2
	2.Географія материків і океанів				
2.1		2		2	2
2.2		1		1	1
	3.Географія України				
3.1.1		1		1	1
3.2		1	1		1
3.2.1		1		1	1
3.2.2.					
3.2.3		1		1	1
3.2.4		2		2	2
3.3		2		2	2
3.3.1		1		1	1
3.3.2					
3.3.3		1		1	1
3.3.4		1		1	1
3.4		2		2	2
3.4.1		1		1	1
3.4.2		1		1	1
3.5		1		1	1
3.5.1		1		1	1
3.5.2		2		2	2

3.5.3		1	1	
3.5.4				
3.6				
3.6.1				
3.6.2				
3.6.3				
3.6.4				
3.6.5				
3.7				
3.7.1				
	<i>4.Економічна і соціальна географія світу</i>			
4.1				
4.2				
4.3				
4.4				
4.5				
4.6				
	Всього			

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна економіко-географічна характеристика світу.

1. Сучасна політична карта світу. Вивчення окремих регіонів і країн.

Методи економіко-географічних досліджень: картографічні, статистичні, порівняльні, історичні. Етапи формування політичної карти світу.

2. Розвинуті країни, країни, що розвиваються. Політико-географічне положення.

3. Сучасні міжнародні відносини і зміни на політичній карті. Державний лад.

4. Населення - головна продуктивна сила суспільства. Відтворення (природний рух) населення. Кількість населення світу. Типи відтворення. Демографічна політика.

5. Статевий і віковий склад населення світу. Трудові ресурси. Етнічний склад населення. Найчисельність народів і мовні сім'ї. Нерівномірність розміщення населення на території земного суходолу.

6. Урбанізація як всесвітній процес, її географія. Географія міжнародних міграцій. Населення.

7. Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Світові природні ресурси. Ресурсозабезпеченість.

8. Основні риси географії мінеральних, земельних, водних, лісових ресурсів світу. Карти світових природних ресурсів.

9. Забруднення навколишнього середовища і екологічні проблеми людства. Шляхи розв'язання екологічних проблем, їх географічні особливості. Природокористування. Раціональне і нераціональне природокористування.

10. Світове господарство, етапи його формування. Міжнародний географічний поділ праці. Екологічна інтеграція. Світове господарство в період науково-технічної революції. Характерні риси НТП. Вплив НТП на галузеву структуру.

11. Географія промисловості світу. Світова паливно-енергетична, добувна і обробна промисловість; основні риси їх розміщення, найбільші промислові райони.

12. Географія світового сільського господарства. Основні риси розміщення рослинництва і тваринництва, найбільші сільськогосподарські райони. Географія світового транспорту. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародний туризм.

13. Виникнення глобальних проблем людства. Найважливіша проблема сучасності - проблема миру, охорона навколишнього середовища, використання ресурсів світового океану, освоєння космосу і т.п.

Регіональні характеристики країн світу

1. Загальна характеристика РКК. Зрушення в галузевій і територіальній структурі господарства в період НТР. Регіональна політика Сполучених Штатів Америки. Економіко-географічне положення. Основні риси розміщення населення і господарства, найбільші промислові і сільськогосподарські райони і міста, урбанізовані райони. Економічні райони США: Північ, Південь, Захід.

2. Країни Західної Європи. Основні риси економіко-географічного положення. Кількість і національний склад населення. Найбільші міста.

Основні риси розміщення виробництва. Природні передумови для розвитку сільського господарства, основні риси тваринництва і рослинництва.

Транспорт району. Внутрішні відмінності: Північна, Середня і Південна Європа, Головні райони відпочинку і туризму. Екологічні проблеми.

3. Японія. Основні риси економіко-географічного положення. Проблеми використання території, природних і трудових ресурсів. Розміщення населення і господарства, високий рівень науки, техніки і технологій.

4. Міжнародний поділ праці. Економічна інтеграція. Європейське економічне співтовариство.

5. Загальна характеристика постсоціалістичних країн. Склад території району. Основні риси економіко-географічного положення. Забезпеченість природними ресурсами. Кількість населення. Національний склад. Найбільші міста. Основні риси розміщення господарства. Країни Східної Європи - Польща, Чехія, Словаччина, Болгарія, Румунія і т.д. Країни Азії - Монголія, КНДР, В'єтнам, Китай.

6. Країни, що розвиваються. Шляхи подолання економічної відсталості.

Природні ресурси, їх використання. Населення - темпи і рівні промислового розвитку. Продовольча проблема. Особливості галузевої структури господарства. Азіатські країни, що розвиваються. Внутрішні відмінності:

Південна, Південно-Східна і Південно-Західна Азія.

7. Африканські країни, що розвиваються. Розміри і склад території. Політична карта. Латиноамериканські країни, що розвиваються. Розміри і склад території. Політична карта.

8. Латиноамериканські країни, що розвиваються. Розміри і склад території. Політична карта. Господарська оцінка природних ресурсів. Населення. Найбільші міста, Екологічні проблеми. Внутрішні відмінності. Мексика, країни Центральної Америки, Бразилія і Андські країни.

9. Всесвітні економічні відносини. Світ на межі третього тисячоліття.

Інтеграційні процеси в світовому господарстві. Політика і економіка. Зміни по карті світу за матеріалами радіо, телебачення і періодичних видань.

№ п.п	Зміст теми	Кількість годин	Дата проведення
1.	Вступ. Економічна і соціальна географія світу. Сучасна політична карта світу.	2	14.10.09
2.	Географія населення світу. Порівняльна оцінка забезпеченості трудовими ресурсами окремих країн і регіонів світу.	4	28.10.09
3.	Географія світових природних ресурсів. Екологічні проблеми . Оцінка ресурсозабезпеченості на прикладах окремих країн і регіонів світу.	4	17.11.09
4.	Світове господарство в епоху НТР.	2	18.11.09
5.	Географія галузей світового господарства. Побудова картосхеми основних районів розміщення машинобудівної і хімічної промисловості світу.	4	02.12.09
6.	Глобальні проблеми людства. Контрольна робота	2	16.12.09
7.	Розвинуті капіталістичні країни. Складання порівняльної характеристики двох високо-розвинутих країн	4	29.12.07
8.	Постсоціалістичні країни. Складання ЕГХ однієї постсоціалістичної країни.	4	20.01.09
9.	Країни, що розвиваються. Складання ЕГХ однієї з країн, що розвиваються.	4	10.02.09
10.	Всесвітні економічні відносини. Підсумкова контрольна робота.	2	16.03.09

3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни

3.1. Основна література

1. Яценко Б.П. Економічна і соціальна географія світу. К.: "АртЕк", 1997.

2. Максаковський В.П. Економічна і соціальна географія світу. К.: "Радянська школа", 1991.

Додаткова

1. Навчальний посібник з соціальної та економічної географії світу. Тернопіль, 1999.

2. Економічна географія зарубіжних країн / Під ред. С.І.Ледовских, П.Н.Селевського. Навчальний посібник для студентів географічних факультетів педвузів. – М.: Просвещение, 1994.

3. Чистобаєв А.І. Шари гін М.Д. Економічна і соціальна географія. Новий етап. Л.:Наука,1993.

